

Školní vzdělávací program

Školní družina při Základní škole a mateřské škole
Všetaty – okres Mělník, příspěvková organizace

S platností od 1. 9. 2016, č.j. ZŠMŠV/206/2016

Jitka Jirsová
ved. vychovatelka

Mgr. Bc. Renata Kurzveilová
ředitelka

Obsah

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
INFORMACE O DRUŽINĚ	2
CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY	2
CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ V ŠD	3
DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ.....	5
FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	5
OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ	6
PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	7
PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ...	8
MATERIÁLNÍ PODMÍNKY	9
PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	9
EKONOMICKÉ PODMÍNKY	10
BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ	10
PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	11
PRAVIDLA PRO VNITŘNÍ EVALUACI A HODNOCENÍ	11
ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	12
TÉMATICKÝ PLÁN ŠD	13
JEDNORÁZOVÉ AKCE	19
KRÁTKODOBÉ PROJEKTY	19
OČEKÁVANÉ VÝSTUPY NA KONCI VZDĚLÁVACÍHO OBDOBÍ	21

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Adresa: ŠD při Základní škole a mateřské škole Všetaty – okres Mělník, příspěvková organizace
Komenského 375
277 16 Všetaty

Ředitelka školy: Mgr. Bc. Renata Kurzveilová
Vedoucí vychovatelka: Jitka Jirsová
Vychovatelky: Alice Wolfová, Anna Körberová

E-mail: info@zsvsetaty.cz
druzinkavsetaty@seznam.cz

Telefon: ZŠ - 315696416
Web: www.zsvsetaty.cz

INFORMACE O ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Školní družina zabezpečuje účastníkům náplň volného času v době před vyučováním, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací a zájmovou činností.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina má 3 oddělení. Její celková kapacita je 84 účastníků.
Školní družina je určena žákům 1. – 5. tříd. Žáci vyšších tříd mohou být do školní družiny zapsáni v případě volných míst po zapsání všech zájemců z řad mladších žáků.

Provozní doba školní družiny je od 6:15 do 7:15 hod., po vyučování od 11:00 do 16:30 hod. Aby nebyla narušována činnost oddělení, jsou pro odchody účastníků ze ŠD stanoveny tyto doby:
12:30 – 13:00 hod., 15:00 – 16:30 hod. V 15:00 hod. – 15.45 hod. se slučují všechna oddělení v oddělení jedno.

Provoz školní družiny o prázdninách a v době mimořádného volna

O provozu v době prázdnin v průběhu školního roku a v době mimořádného volna rozhoduje ředitelka školy po dohodě se zřizovatelem.

Během podzimních, pololetních a velikonočních prázdnin je činnost školní družiny zajištěna, pokud je přihlášeno minimálně 10 účastníků. Vychovatelky v jednotlivých odděleních vždy předem zjistí aktuální počet zájemců a s dostatečným předstihem zákonné zástupce zapsaných účastníků informují o provozu školní družiny v době prázdnin.

V průběhu vánočních a jarních prázdnin se činnost školní družiny zpravidla přerušuje. O letních prázdninách je školní družina mimo provoz.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Cílem vzdělávání je vytvořit zdravou osobnost odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Cílem naší práce je:

- vedení účastníků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- získávání všeobecného vzdělávání a přehledu
- získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi
- nabízení účastníkům smysluplné využití volného času
- vedení účastníků ke spolupráci a toleranci, k samostatnému rozhodování a tvorbě postojů
- utváření pracovních návyků a vztahu k práci
- posilování pocitu jistoty a sebedůvěry
- vedení účastníků k uvědomování si svých práv, povinností a pocitů

Cílem činností v naší družině je rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

1. **komunikativní**

Účastník zájmového vzdělávání formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně, naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, zapojuje se do diskuze, umí pracovat s obrazovými materiály a textem v rozsahu svých znalostí, využívá informační a komunikativní prostředky – knížky, počítač, telefon..., využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

2. **sociální a personální**

Účastník zájmového vzdělávání účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, podílí se na utváření příjemné atmosféry, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá, přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

3. občanské

Účastník zájmového vzdělávání respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí, chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu, rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu, tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí.

4. k řešení problémů

Účastník zájmového vzdělávání vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problémy, přemýšlí o nich, plánuje způsob řešení, využívá vlastních úsudků a zkušeností, vyhledává informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, ověřuje prakticky správnost řešení problémů, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů dokáže zhodnotit.

5. k učení

Účastník zájmového vzdělávání poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, plánuje, jakým způsobem by mohlo své učení zdokonalit, samostatně pozoruje a experimentuje, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se studiu, vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je využívá v procesu učení, operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislosti, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí.

6. pracovní

Účastník zájmového vzdělávání používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla v souvislosti s bezpečností práce, dbá na ochranu svého zdraví i zdraví druhých, ochranu životního prostředí, využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech, udržuje kolem sebe pořádek, rozdělanou práci dokončí.

7. k trávení volného času

Účastník zájmového vzdělávání se aktivně podílí na tvorbě plánu činností, umí nakládat se svým volným časem, umí si zvolit vhodnou činnost, má své vyhraněné zájmy a záliby, umí říci **ne** nevhodným nabídkám.

DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Tento plán vzdělávání je připraven na tři roky a přizpůsobován věkovým zvláštnostem účastníků.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině probíhají v souladu s vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, v platném znění, především formou **pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti** podle tohoto vzdělávacího programu. Do denního režimu jsou také zahrnuty **spontánní činnosti**, především v rámci ranní družiny a koncové družiny, odpoledních klidových činností a při pobytu venku.

Pravidelné formy:

Odpočinková činnost

- zabezpečení klidu a odpočinku po vyučování, obědě, relaxace, četba na pokračování, práce s dětskými časopisy, vyprávění, sledování DVD, klidné společenské hry

Rekreační činnost

- slouží k regeneraci sil, převažuje aktivní odpočinek s pohybovými, sportovními a turistickými prvky, hra a činnosti mohou být rušnější, což nelze považovat za nekázeň, ale za možnou relaxaci po soustředění ve vyučování
- didaktické, námětové, konstruktivní, stolní hry, volné ilustrační kreslení

Zájmové činnosti

- zde dominuje vlastní aktivita účastníků, která jim přináší radost a uspokojení, aktivní činnost zahánějící nudu a pocit nenaplněnosti, činnosti – sportovní, rozumové, hudební, pracovní a výtvarné, závodivé hry, vycházky s různým zaměřením – vlastivědné, přírodovědné, dopravní..., v případě příznivého počasí účastníci pobývají co nejvíce venku na školním hřišti

Příprava na vyučování

- zábavné procvičování učiva formou didaktických her a soutěží, kvízů, doplňovaček, křížovek, rébusů..., získávání doplňujících poznatků při praktických činnostech

Naše školní družina realizuje i **příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost**, které se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přihlášení do školní družiny k pravidelné docházce. Jedná se většinou o jednorázové akce – přednášky, exkurze, výlety, besedy, karneval, soutěže, kulturní představení...

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Při volbě témat činností v naší družině vycházíme z Rámcového vzdělávacího programu pro 1. stupeň základní školy ze vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**. Je rozdělen do pěti okruhů, ze kterých i my při své práci vycházíme. Rozvíjí poznatky, zkušenosti a dovednosti získané v rodině, škole a v předškolním vzdělávání.

Místo, kde žijeme

- poznáváme nejbližší okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, chodíme na vycházky po okolí, učíme se orientovat v terénu, navštěvujeme významná místa, seznamujeme se s lidovými zvyky
- dopravní výchova – učíme se o bezpečné cestě do školy, bezpečnosti při vycházkách, výletech, poznáváme základní pravidla silničního provozu, dopravní značky
- pomáháme u účastníků vytvářet kladný vztah ke svému bydlišti, k naší zemi

Lidé kolem nás

- učíme se základům vhodného chování, upozorňujeme na význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, učíme účastníky všimnout si svého okolí a rozpoznávat problémové situace, předcházíme šikaně, seznamujeme účastníky s významem pravidel při hře, ale také v celém životě, věnujeme se základním právům a povinnostem každého člověka

Lidé a čas

- seznamujeme se se správným režimem dne a jeho dodržováním, s významem času, vývojem života a společnosti v dějích a čase, hledáme některé historické souvislosti

Rozmanitost přírody

- poznáváme Zemi jako planetu sluneční soustavy, pozorujeme rozmanitost živé a neživé přírody a vliv lidské činnosti na přírodu, věnujeme se významu ochrany přírody a životního prostředí, ekologii, chodíme na vycházky do přírody, pečujeme o pokojové rostliny

Člověk a jeho zdraví

- rozvíjíme hygienické návyky, poznání sebe sama, učíme se o zdraví, nemoci, prevenci, předcházení úrazů, ošetřit drobná poranění
- chodíme na vycházky do přírody, provozujeme různé pohybové aktivity, dbáme na dodržování pitného režimu

K dosažení stanovených cílů využíváme různé metody a formy práce, např.:

- skupinová a individuální, komunikativní kruh, výklad, dramatizace, projekty, práce s knihami a časopisy, vyprávění, rozhovor, pozorování, hra, práce s mapami, internetem, soutěže, besedy, vycházky, exkurze, pohybové aktivity, odpočinek, relaxační techniky, praktické dovednosti, řešení problémových úloh

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, ÚČASTNÍKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Účastníkem se speciálními vzdělávacími potřebami je myšlena osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností a k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření, která jsou členěna do 5 stupňů. Pokud bude účastník vyžadovat podpůrná opatření, musí být v zájmovém vzdělávání vytvořeny podmínky k jeho přijetí.

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze u jedné osoby kombinovat.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit **pouze s doporučením** školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zákonného zástupce účastníka.

Podpůrná opatření pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školní družině:

- a) poradenská pomoc školského poradenského zařízení
- b) úprava organizace, obsahu, forem a metod vzdělávání
- d) použití kompenzačních pomůcek
- g) využití asistenta pedagoga
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených

Organizace vzdělávání:

Organizace vzdělávání účastníků ve školní družině vychází z obtíží účastníka ve vzdělávání, respektuje specifika účastníka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve školní družině. Organizace a podmínky zapojení účastníka do aktivit jsou specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení. V případě, že účastník potřebuje pro vzdělávání speciální pomůcky a kompenzační pomůcky, zváží školní družina, které z těchto podpor jsou pro účastníka nezbytné také pro vzdělávání ve školní družině, zváží potřebnost jejich duplicitního poskytnutí (pokud nelze pomůcku přenášet).

Při vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Taktéž probíhá spolupráce se zákonnými zástupci účastníků a třídními učiteli, kteří jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu účastníka.

Podmínky pro činnost

- individuální přístup
- příjemné prostředí
- rozdělení pracovních úkolů na dílčí části
- vybavení didaktickými pomůckami
- různorodá nabídka činností

- další vzdělávání pedagogických pracovníků
- možnost podílet se na tvorbě programu
- spolupráce s rodiči
- aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální a emoční inteligenci
- spolupráce se školou

Hodnocení jednotlivých činností probíhá většinou formou společné diskuse s účastníky na závěr jednotlivých činností, vychovatelkou a to nejen na závěr, ale také v průběhu činností. Měřítkem pro hodnocení činností v naší školní družině je především zájem účastníků účastnit se programu, jejich chuť podílet se na jeho vytváření. Dalším z měřítek jsou i rozhovory se zákonnými zástupci účastníků, pozorování jednotlivých účastníků a jejich vývoje, sledování výsledků jejich práce.

NADANÍ A MIMOŘÁDNĚ NADANÍ ÚČASTNÍCI

Ve školní družině vytváříme vhodné podmínky i pro rozvoj nadaných a mimořádně nadaných účastníků. Jedná se například o vhodné zájmové vzdělávací aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální a emocionální inteligence, tito účastníci mají možnost zařazení do aktivit primárně určených vyšším věkovým skupinám. Vše probíhá ve spolupráci se školským poradenským zařízením a se školou.

Vychovatelky školní družiny svou odbornou připravenost získávají formou vzdělávání na akcích v rámci DVPP.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školní družině je určena vedoucí vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování účastníků. O zařazení účastníků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.

Do školní družiny jsou přijímáni účastníci podle těchto kritérií, na základě řádně vyplněné písemné přihlášky – do naplnění kapacity.

1. přednostně budou přijati všichni zájemci z 1. ročníku
2. dále budou přijati zájemci z 2. ročníku
3. zájemci z 3., 4. a 5. ročníku budou přijímáni podle následujících kritérií:
  - od nejmladšího po nejstarší, jejichž zákonní zástupci nejsou nezaměstnaní nebo nejsou na mateřské nebo rodičovské dovolené

Mimořádných akcí, pořádaných školní družinou, se mohou zúčastnit i nezapsaní účastníci v případě volné kapacity a po předchozí domluvě s vychovatelkou a zákonnými zástupci. Samozřejmým předpokladem je, že účastníci budou dbát pokynů vychovatelky a dodržovat stanovená pravidla.

Zápis do školní družiny probíhá první den daného školního roku. V průběhu školního roku lze účastníka přihlásit, jen pokud nejsou oddělení školní družiny naplněna do stanovené kapacity.

Odhlášení účastníka ze ŠD je nutné provést písemnou formou.

V případě narušení vnitřního řádu ŠD zapíše vychovatelka tuto skutečnost účastníkovi do žákovské knížky nebo do notýsku, telefonicky kontaktuje zákonné zástupce. Podmínečně vyloučit účastníka ze školní družiny může ředitelka za závažnější prohřešky ve školní družině či za soustavné narušování vnitřního řádu ŠD a činností ve školní družině. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitelka školy zkušební lhůtu.

Ředitelka školy může rozhodnout o vyloučení účastníka ze ŠD, pokud tento účastník soustavně nebo nějakým významným projevem poruší kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost vlastní i ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina má k dispozici dvě samostatné místnosti a jednu třídu, která je dopoledne využívána k výuce.

Pro zájmovou činnost jsou využívány i další vhodné prostory, které má škola k dispozici: tělocvična, sokolovna, učebna výpočetní techniky, kuchyňka, venkovní sportovní areál, hřiště ŠD.

Pro herní činnosti si mohou účastníci vybírat stavebnice, hračky, stolní hry a drobné cvičební náčiní. Vše je umístěno tak, aby se účastníci mohli obsloužit samostatně. Jsou stanovena pravidla pro používání pomůcek.

Pro aktivity venku si mohou účastníci vybrat sportovní náčiní – míče, švihadla, pálky na stolní tenis, badminton, skákací gumy, pomůcky na tvořivé hry s pískem... Tyto pomůcky jsou uloženy v domku na hřišti ŠD a prostorách ŠD.

Pro poslechové činnosti jsou používány magnetofony s CD přehrávači. Oddělení jsou vybavena televizory s DVD přehrávači. Dvě oddělení mají k dispozici interaktivní tabuli, v jednom oddělení jsou žákům k dispozici počítače s připojením na internet.

V okolí školy je využíváno krásné přírodní prostředí, které je zdrojem poznání i možností k rekreačním činnostem a vycházkám, k rozvoji pohybových dovedností a schopností. Nejvíce je využíváno hřiště, určené školní družině, vybavené houpačkami, skluzavkou, herními prvky, pískovištěm a také víceúčelové sportovní hřiště.

Vybavení školní družiny je pravidelně doplňováno a obměňováno. Na výzdobě prostor školní družiny a prostorů školy se podílejí účastníci sami. Účastníci jsou vedeni k šetrnému zacházení.

PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Počet vychovatelek závisí na počtu přihlášených účastníků.

Vychovatelky jsou iniciátorkami a průvodkyněmi účastníků při nabízených činnostech, které mohou řídit přímo i nepřímo. Zájmové vzdělávání ve školní družině zajišťují plně kvalifikované vychovatelky. Provádějí komplexní činnost ve škole, motivují účastníky. Smyslem jejich práce je probouzet v účastnících aktivní zájem o okolí, rozvíjet jejich přirozenou zvědavost, chuť navazovat sociální kontakty, rozvíjet komunikaci mezi účastníky a tyto projevy pak přiměřeně oceňovat a chválit. Spolupracují s třídními učiteli, seznamují se s rodinnými problémy, které mohou mít vliv na práci či chování účastníka ve školní družině. Spolupracují se zákonnými

zástupci účastníků. Vychovatelky se snaží vytvořit účastníkům příznivé sociální klima, vzbuzovat vybranými aktivitami zájem o jednotlivé činnosti, podporovat rozvoj sebevědomí a dalších pozitivních stránek osobnosti u účastníků. Mají právní podvědomí a znají bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Výše úplaty je stanovena výpočtem průměrných skutečných neinvestičních nákladů na účastníka v kalendářním roce. Základní částka úplaty za zájmové vzdělávání platí pro účastníka, pokud je přihlášen do školní družiny do 13:00 hod. a déle. Pokud je účastník přihlášen na dobu kratší, než je uvedeno, je základní částka úplaty snížena. V měsíci červenci a srpnu je školní družina mimo provoz, úplata se v tomto období neplatí. Vedoucí vychovatelka přijímá úplatu v hotovosti. Úplatu lze uhradit i bezhotovostním převodem na určený bankovní účet školy a to do 15 dne aktuálního měsíce. Výše úplaty i její úhrada se řídí směrnicí vydávanou ředitelkou školy.

Úplata může být snížena nebo prominuta účastníkovi, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příspěvek, který podle zákona č. 117/ 1995 Sb., v platném znění, pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba, a účastníkovi, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb žáka v pěstounské péči podle zákona č. 117/ 1995 Sb., v platném znění, a tento příspěvek nebo jeho část bude vyplácena.

Prostředky získané z úplaty jsou využívány k úhradě nákladů na nákup pomůcek využívaných při činnostech školní družiny.

BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ

Vychovatelky ve školní družině při všech činnostech dbají na bezpečnost účastníků – nejen fyzickou, ale také sociální a emoční - a na přecházení rizikovým situacím nebo úrazům. Vedou účastníky k odpovědnosti za své chování, svou bezpečnost i bezpečnost ostatních účastníků při jednotlivých činnostech. Všichni účastníci se chovají při pobytu ve školní družině tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob. Každý úraz, poranění či nehodu, k nimž dojde během pobytu účastníků ve školní družině nebo při akci pořádané školní družinou, účastníci ihned ohlásí.

Vychovatelky dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a také protipožární předpisy. Pokud zjistí závady a nedostatky ohrožující zdraví a bezpečnost osob nebo jiné závady technického rázu, je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného a v rámci možností a svých schopností zabránit vzniku škody. Sledují zdravotní stav účastníků a v případě náhlého onemocnění informují zákonného zástupce účastníka. Při úrazu poskytnou účastníkovi nebo jiné osobě první pomoc. Úraz ihned hlásí ředitelce školy, nejpozději do 24 hod. vyplní záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání
- dodržování pitného režimu
- zdravé prostředí užívaných prostor – odpovídající světlo, teplo, větrání, čistota, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostoru

- bezpečné podmínky
- ochrana účastníků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci – ŠD je vybavena vlastní lékárníčkou, dostupnost kontaktů na lékaře, praktická dovednost vychovatelek poskytnout první pomoc

Psychosociální podmínky

- vytvářet prostředí pohody, příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání empatie, spolupráce a pomoc druhému
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmů účastníků, osvojování si praktických dovedností, hlavním momentem v činnosti je všestranný prospěch účastníka
- věková přiměřenost a motivující hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčast všech účastníků na plánování činností, na jejím řízení i následném hodnocení
- včasná informovanost účastníků a jejich zákonných zástupců o činnosti školní družiny

Na začátku školního roku každá vychovatelka ve svém oddělení seznámí účastníky s vnitřním řádem školní družiny a společně s účastníky si určí pravidla soužití ve školní družině.

S ohledem na bezpečnost účastníků je ve vnitřním řádu ŠD přesně stanoven nejvyšší počet účastníků na jednu vychovatelku při jednotlivých družích vykonávané činnosti.

Poučení účastníků o bezpečnosti vychovatelka zapíše do přehledu výchovné práce s vyznačením data, kdy bylo provedeno. Účastníci jsou poučeni o bezpečnosti před zahájením každé činnosti.

PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

V naší školní družině se zaměřujeme především na nespécifickou primární prevenci. Naším cílem je prohlubovat dovednosti účastníků, jak si chránit své zdraví, znát jeho hodnotu a rozvíjet sociální dovednosti a zdravé sociální vztahy.

Vycházíme z toho, že každá nová činnost, která účastníka zaujme a pracuje na ni s nadšením, ho odvádí od stereotypu všedního dne a touhy zkoušet něco nepoznané. Společně s účastníky se snažíme vytvářet zdravé vztahy mezi účastníky navzájem, posilovat sebevědomí účastníků, jejich ochotu pomáhat druhým, všimnout si lidí kolem sebe, odmítnout všechny formy násilí, orientovat se v krizových situacích a snažit se je řešit. Seznamujeme účastníky se zdravotními riziky spojenými se špatným životním stylem, s kouřením, alkoholem, užíváním drog a léků a se způsoby odmítání návykových látek. V rámci výchovy k volnému času nabízíme účastníkům množství aktivit, na jejichž přípravě se podílejí a tím se učí najít si svou oblíbenou činnost, které se mohou ve svém volném čase věnovat.

PRAVIDLA PRO VNITŘNÍ EVALUACI A HODNOCENÍ

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Provádí je vedoucí vychovatelka i jednotlivé vychovatelky. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotíme, nakolik jsou naplňovány naše výchovně vzdělávací cíle. Sledujeme individuální rozvoj účastníků, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení většího, či menšího tematického celku provádíme po skončení, nebo i v průběhu. Zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tematické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Hodnocení směrem k účastníkům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky účastníků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení účastníka. S účastníkem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme.

Při hodnocení celého oddělení hodnotíme aktivitu, zájem účastníků, jejich náměty, odchýlení od plánu, plnění pedagogického záměru, posun sociálních vztahů mezi účastníky, své pedagogické působení, důvody nezdaru a jiné skutečnosti. Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro účastníky, což je podkladem pro další práci.

ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program je zveřejněn na nástěnce 1. stupně v přízemí budovy ZŠ, na nástěnkách ve školních družinách a na internetových stránkách školy.

TÉMATICKÝ PLÁN ŠKOLNÍ DRUŽINY

ZAČÁTEK ŠKOLNÍHO ROKU – ZÁŘÍ

Seznámení se školním prostředím, s režimem školní družiny

- environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova
- vycházky po škole a jejím okolí, poznávání ostatních oddělení školních družin
- seznámení se školní jídelnou – stolování, hygiena
- pohybové aktivity, komunikativní kruh
- výtvarné práce na téma škola, školní družina a činnosti v ní
- tvorba pravidel - k čemu slouží pravidla, jaká známe pravidla – dopravní, při hře ..., tvorba vlastních pravidel soužití ve skupině
- zdobíme školní družinu a ostatní prostory školy vlastními výtvarnými pracemi, výrobky

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, k učení, pracovní, občanské, k řešení problémů

Bezpečná cesta do školy

- environmentální výchova
- jak a kudy chodíme, jezdíme do školy, bezpečnost při chůzi po chodníku, silnici, při jízdě na kole, v autobuse, ve vlaku, na zastávkách, vytváříme plán cesty, významné orientační body, dopravní značky
- setkání s cizími lidmi, chování v dopravních prostředcích a na zastávkách, projekty

Klíčové kompetence – komunikativní, občanské, k řešení problémů, pracovní

Kamarádi

- osobnostní a sociální výchova
- co je kamarádství, proč je důležité, hledáme rozdíly mezi slovy kamarád, přítel, spolužák, seznámení s novými účastníky zájmového vzdělávání
- besedy, komunikativní kruh, pohybové hry, seznamovací hry, dramatizace

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, občanské

Zážitky z prázdnin

- environmentální výchova
- jak jsme se měli o prázdninách, co jsme dělali, práce s mapou, internetem, pohlednicemi...

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, trávení volného času

PODZIM – ŘÍJEN, LISTOPAD

Pole a zahrady na podzim

- environmentální výchova
- práce na polích a zahrádkách
- ovoce a zelenina – jablka, švestky, hrušky, hroznové víno, brambory, kukuřice, řepa, mrkev ...
druhy a jejich zpracování, využití, zdravá výživa
- zvířátka z polí a zahrad – myši, ježci, brouci ...
- hry, besedy, výtvarné činnosti, modelování, vyrábění, zpracování přírodních materiálů, projekty, skupinová a individuální práce, četba příběhů, dramatizace, soutěže, pečení draků z lineckého těsta

Klíčové kompetence – komunikativní, občanské, sociální a personální, k učení, pracovní

Les na podzim

- environmentální výchova
- lesní plody, kaštany, šípky, houby jedlé, jedovaté
- zvířátka na podzim, příprava na zimu
- stromy – druhy stromů
- jak se chováme v lese – upevňujeme pravidla chování v přírodě
- stavíme domečky ze shromážděných přírodnin, výtvarné činnosti, vyprávění, projekty, čtení příběhů

Klíčové kompetence – sociální a personální, komunikativní, pracovní, k trávení volného času

Změny v přírodě

- environmentální výchova
- zbarvení a opadávání listů, změny počasí, ochrana zdraví
- pohádky, písničky, básničky o podzimu, výtvarné činnosti, pracovní, práce s přírodním materiálem ...

Klíčové kompetence – sociální a personální, k učení, k řešení problémů, pracovní, občanské, komunikativní, k trávení volného času

Podzimní tradice a zvyklosti

- multikulturní výchova, osobnostní a sociální výchova, mediální výchova, environmentální výchova
- vyrábění a pouštění draků, porovnávání podzimních tradic u nás a ve světě – pečení brambor, ohničky, dušičky, Halloween ..., podzim v pranostikách, čtení příběhů, výtvarné a pracovní činnosti, práce s internetem ...

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, k učení, pracovní, k trávení volného času

Ptáci

- environmentální výchova
- druhy ptáků, čím se živí, kteří ptáci u nás přezimují, kteří odlétají
- práce s internetem, četba, výtvarná zpracování ...

Klíčové kompetence – k učení, k řešení problémů, pracovní, komunikativní

Podzimní květy

- environmentální výchova
- jaké podzimní květiny známe – jiřiny, slunečnice,
- první mrazík – květy na oknech
- besedy s žáky, výtvarné a pracovní činnosti, náměty

Klíčové kompetence – k učení, pracovní, k trávení volného času, komunikativní

První sníh

- environmentální výchova
- změny v přírodě, sv. Martin, pranostiky, příprava zvířátek na zimu
- bezpečnost, ochrana zdraví
- výtvarné a pracovní náměty

Klíčové kompetence – komunikativní, k učení, k trávení volného času, občanské

ADVENT – PROSINEC

Adventní doba

- environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova
- tradice Barborka, Mikuláš, význam adventní doby
- výroba výrobků a různých dekoračních předmětů na vánoční jarmark – svícny, věnečky, zvonečky ..., pečení cukroví, pečení a zdobení perníčků
- koledy, vánoční příběhy, výtvarné a pracovní činnosti

Klíčové kompetence – sociální a personální, k trávení volného času, pracovní

Vánoce u nás a ve světě

- environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova, multikulturní a mediální výchova
- vánoční tradice, zvyky – historie, současnost, porovnání s jinými státy a kulturami – projekt
- vánoční stromečky, betlémy, vánoční ozdoby – historie, současnost
- výzdoba, ryby, dárky, práce s internetem

Klíčové kompetence – občanské, sociální, a personální, pracovní, k trávení volného času, k učení

Zvířátka o Vánocích

- environmentální výchova
- jak tráví Vánoce, kdo spí, kdo přezimuje, vhodné dárky pro zvířátka, co pro ně můžeme v tuto dobu udělat

Klíčové kompetence – sociální a personální, k trávení volného času, k učení

ZIMA – LEDEN, ÚNOR

Jak jsme prožili vánoční prázdniny

- vzpomínka na Vánoce a Silvestr, dárky
- vyprávění, komunikativní kruh, výtvarné činnosti

Nový kalendářní rok

- jak plyne čas, jednotky času, hodina, den, měsíc, rok, roční období
- výtvarné činnosti, projekty

Klíčové kompetence – komunikativní, občanské, k učení

Zimní čas

- environmentální výchova
- zimní zvyky, tradice, Tři králové – historie, současnost
- příběhy, dlouhé zimní večery – svíčky, světýlka, černé hodinky ..., pranostiky
- náledí, snížená viditelnost, sníh, led, sněhové vločky
- zimní hry – sněžuláci, stavby na sněhu, koulování, sáňkování, bobování, lyžování, bezpečnost, ochrana zdraví

Klíčové kompetence – sociální a personální, občanské, komunikativní, k trávení volného času

Zimní krajina

- environmentální výchova
- změny v přírodě, sníh, led, stromy v zimě, sněhové vločky, polární kraje
- výtvarné činnosti, práce s médii, vycházky, projekty

Klíčové kompetence – sociální a personální, k trávení volného času, komunikativní

Zimní sporty

- osobnostní výchova, multikulturní výchova
- druhy zimních sportů, jak sportujeme u nás a jak jinde, jedeme na hory, bezpečnost
- naše hory a hory v okolních státech
- práce s mapou a médii, výtvarné činnosti

Klíčové kompetence – občanské, sociální a personální, komunikativní, k trávení volného času

Zvířátka v zimě

- environmentální výchova
- která zvířátka můžeme potkat v zimě, kdo spí, stopy na sněhu, ptáci v zimě, krmítka, potrava
- práce s médii, pracovní činnosti, výtvarné činnosti, besedy, vycházky

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, k učení, k trávení volného času, pracovní

Masopust

– osobnostní a sociální výchova, environmentální výchova, multikulturní výchova
- výtvarné a pracovní činnosti

Klíčové kompetence – občanské, sociální, personální, komunikativní, k trávení volného času, pracovní

JARO – BŘEZEN, DUBEN, KVĚTEN

Změny v přírodě

– environmentální výchova
– předjaří, tání sněhu, prodlužování dne, přibývání slunečných dní
– slunce a jeho význam, ochrana před sluncem
- výklad, pozorování, vyprávění, beseda, komunikativní kruh, výtvarné činnosti, práce s textem, vycházky

Klíčové kompetence – k učení, sociální a personální

Zvířátka na jaře

– environmentální výchova
– probouzení ze zimního spánku, mláďata a jejich ochrana, ochrana zvířat, užitek
- ptáci – s hlavou v oblacích, návrat z teplých krajín, ptačí hnízda
- hmyz – včelky, motýli – význam
- vycházky, výtvarná a pracovní činnost

Klíčové kompetence – sociální a personální, k učení, pracovní

Jarní květiny

– environmentální výchova
– první jarní květiny, rozkvetlá louka, chráněné rostliny, léčivé rostliny
- výtvarné činnosti, projekty, pracovní činnosti

Klíčové kompetence – k učení, pracovní, občanské

Příroda kolem nás

– environmentální výchova
– ekosystémy, louka, rybník, co na nich žije, jejich význam, ochrana životního prostředí
- Den Země, projekty

Klíčové kompetence – sociální a personální, občanské, pracovní, k trávení volného času

Lidové zvyky a tradice

- osobnostní a sociální výchova, environmentální výchova, multikulturní výchova
- lidové pranostiky, Velikonoce, velikonoční jarmark, májové veselice, průvody, apríl, pálení čarodějnic, porovnávání těchto svátků u nás a v zahraničí, rodinné a místní zvyky v souvislosti s těmito svátky
- výtvarné a pracovní činnosti, pečení perníčků

Klíčové kompetence – sociální a personální, občanské, k trávení volného času

Jarní práce na polích a zahrádkách

- environmentální výchova
- setí semínek, přesazování květin
- vyprávění, pohybové aktivity, hry, diskuse, výtvarné činnosti

Klíčové kompetence – sociální a personální, pracovní, k trávení volného času

Co je to doma

- osobnostní výchova, sociální a personální výchova, environmentální výchova
- domov, místo kde je nám dobře, rodina, rodinné zvyky, jak trávíme společný čas
- Den matek, domácí práce, povinnosti, pomáháme si, ...,
- výtvarné činnosti

Klíčové kompetence – sociální a personální, komunikativní

Jedeme na výlet

- environmentální výchova
- jak cestujeme – dopravní prostředky, historie a současnost, vliv na životní prostředí, dopravní značky, řešení dopravních situací
- hrady a zámky ČR, zajímavá místa v okolí kraje, republiky
- co s sebou na výlet, chování v krizových situacích, setkání s cizím člověkem, zvířetem, zásady první pomoci, důležitá telefonní čísla
- mapa, orientace v přírodě
- projekt, výtvarné činnosti

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, k trávení volného času, k učení

LÉTO – ČERVEN

Den Děti

- environmentální výchova
- Den dětí, jak ho oslavíme, co by se nám líbilo, připravujeme soutěže, hry, závodíme

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a personální, pracovní

Těšíme se na prázdniny

- environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova
- jak a s kým prožijeme prázdniny, plán letních aktivit, tábory, co s sebou
- bezpečnost, poučení o bezpečnosti, možná rizika

Klíčové kompetence – komunikativní, k trávení volného času

Moje kolo

- environmentální výchova
- jak mám vybavené kolo – helma, světlo, odrazky ..., povinná výbava
- dopravní značky, pravidla silničního provozu, řešení dopravních situací, správné oblečení, obutí
- výtvarné činnosti

Klíčové kompetence – k učení, komunikativní

Rádi sportujeme

- environmentální výchova
- atletické dovednosti, hod míčkem, skok, běh, cvičení a soutěže pro radost – švihadlo, guma, míče, netradiční sporty
- sportovci, sportovní vzor, kolektivní sporty, co nás baví, čemu se věnujeme, čemu bychom se chtěli věnovat
- besedy, hry, projekty

Klíčové kompetence – komunikativní, činnostní a občanské, k trávení volného času

JEDNORÁZOVÉ AKCE

- kino
- soutěže
- výchovné programy
- jablíčkohraní
- drakiáda
- Halloween
- besídky
- vánoční jarmark
- besedy
- karneval
- velikonoční jarmark
- návštěva muzeí
- výlety
- čarodějnice
- sportovní soutěže
- projekty

KRÁTKODOBÉ PROJEKTY

Září – Bezpečnost nade vše

- seznámení s bezpečným chováním v okolí školy a obci, jízda zručnosti na koloběžce, poznávání a určování dopravních značek, výtvarné zpracování nejnebezpečnějšího dopravního prostředku
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení, pracovní

Říjen – Hurá na houby

- poznávání jedlých a jedovatých hub pomocí atlasu hub a internetu, která zvířata se jimi živí, první pomoc při otravě houbami, co do košíku nepatří, co kdybychom se spletli, kdo jí nejedlé houby, křížovka
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení

Listopad – Podzimní mlsání

- poznávání různých druhů ovoce, talíř plný dobrot, ovocný salát, strašidylka, pijeme zdravě, soutěže, hry, bezpečnost
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení

Prosinec – Evropské Vánoce

- vánoční svátky ve vybraných zemích Evropské unie očima žáků, vánoční tradice v České republice, v Itálii, Velké Británii, Švédsku, Francii a Španělsku
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení, k řešení problémů, občanské

Leden – Kalendář

- prohlubování znalostí o ročních obdobích, měsících, tvoříme kalendář, proč se leden jmenuje leden, vyznáš se v pranostikách, celý rok jsme fit
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení, pracovní

Únor – Mráz

- mrzne, až praští, co je mráz, počasí v zimě, zvířátka v zimě, píseň - Bude zima bude mráz, krmítko pro ptáčky, sněhové vločky, výtvarná činnost
Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a interpersonální, pracovní, k učení

Březen – Barevné Velikonoce

- význam velikonočních svátků, velikonočních symbolů a tradic, výzdoba školní družiny a prostor školy dekoračními výrobky, březové větvičky, kraslice, kohoutek z kornoutu, motýlek
Klíčové kompetence – komunikativní, pracovní

Březen – Naše květiny

- určujeme a poznáváme různé druhy květin, vytváříme barevné květináče, osazujeme semínky, hledáme názvy květin, vyrábíme listy, malujeme tulipány
Klíčové kompetence – komunikativní, pracovní

Duben – Všude dobře, doma nejlépe

- historické památky v nejbližším okolí, hrady a zámky ČR, znáš je, kde je najdeš, poznáš je, vybarvi hrad
Klíčové kompetence – komunikativní, k učení, sociální a personální

Duben – Vracíme život odpadu

- les není skládka, uklidíme les, putování s plastovou lahví, malé recyklační tvoření, není odpad jako odpad

Klíčové kompetence – komunikativní, k řešení problému, občanské

Květen – Barvy v přírodě

- duha a my, vytváříme koláž z přírodnin, vybarvujeme květinové mandaly, pleteme věneček z pampelišek, motýlí přehlídka

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální a interpersonální, pracovní

Květen – Zdravě na jaře i v létě

- hygienické návyky, čistota půl zdraví, v zdravém těle, zdravý duch, kam nechodí slunce, chodí lékař, hlad je nejlepší kuchař

Klíčové kompetence – komunikativní, sociální, pracovní, k učení

Červen – Netradiční sportování

- cvičení, zvládání pohybu, tělesná zdatnost při netradičních aktivitách, překážková dráha, přenášení míčku, házení míčků do koše, věž z dřevěných kostek, odrážení míčku badmintonovou raketou ...

Klíčové kompetence – k trávení volného času, sociální

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY NA KONCI VDĚLÁVACÍHO OBDOBÍ

- účastníci rozumí tomu, co znamená aktivní trávení volného času
- mají vytvořen kladný vztah k pohybu a sportování
- umí samostatně pracovat
- umí se samostatně rozhodnout
- jsou tvořivé a zručné
- mají radost z procesu tvoření
- umí používat pracovní a ochranné pomůcky
- mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí
- jsou seznámeni se zdravým životním stylem, stravovacími návyky, pitný režim, hygienické návyky
- objektivně hodnotí své chování a dovedou přijímat jeho důsledky
- znají pravidla soužití
- dbají na svou bezpečnost, předcházejí úrazům
- umí se chovat zodpovědně ke svému zdraví i ke zdraví ostatních
- umí si zvolit zájmovou činnost podle svých možností, schopností, zájmu
- dokončí rozdělanou práci
- formulují své názory a postoje
- umí odpočívat a relaxovat
- umí naslouchat druhým a brát na ně ohledy
- aktivně se zapojují do společných činností

- umí pojmenovat svůj problém a hledat řešení
- dokáží druhé požádat o pomoc a také ostatním svou pomoc nabídnout
- spolupodílí se na tvorbě plánu a přípravě činností